اشراق‌محوری در بیان‌ات زبانی مطابق با واقع در خواب

این‌ها چیزهایی است که اصلاً خود شخص می‌بیند از جای دیگری آمده است. مثال روشن‌ترش مثل کسی است که خواب می‌بیند؛ دانشمند است و دارد فکر می‌کند، در خواب می‌بیند شخصی می‌آید و مطلب را به او می‌گوید. اینجا بگوییم صغری و کبری کرده است؟! درست است که در خواب به زبان گفت، فرض می‌گیریم که القاء ذهنی هم نباشد. چون خیلی چیزها القاء ذهنی است که اصلاً مطلب را القاء می‌کند، اما آن منظور ما نیست. مثلاً اگر متفکر، فارسزبان است، در خواب می‌آید و با زبان فارسی به او می‌گوید. خب خود این دانشمند می‌فهمد که من فکرش را نکرده بودم. در خواب کسی آمد و این مطلب را به زبان فارسی به من گفت، بیدار شدم و دنبال‌هاش را گرفتم و دیدم راست می‌گوید و بحث جلو رفت. الآن اسم این را چه می‌گذارید؟ می‌گویید پایه‌محور است؟! این چه پایه‌محوری است؟! او دارد خواب می‌بیند که شخصی به او چیزی را می‌گوید که او اصلاً در فضای آن نبود. منظور من چنین مواردی است؛ مثال‌هایی که نزد کسانی که وجدان بدون تعصب دارند، واضح است. حالا کسی از اول قسم خورده که تا آخر به فیزیکالیسمی که آن‌ها می‌گویند پایبندم، ما با او کار نداریم؛ او از اول قسم خورده که این‌طور کار کند.

شاگرد۳: منظور از پایه، این اتفاقاتی است که در مغز می‌افتد؟ یا صغری و کبری و آن پنج مرحله فکری است که در منطق بود؟

استاد: صغری و کبری هم پایه است. در جلسات متعددی از این فرمایش شما صحبت کردیم. این‌که پایه چیست و مقصود ما از پایه چیست. شاید سیزده-چهارده نوع پایه را گفتیم. انواع پایه‌ها و ظهور معنا در انواع آن را گفتیم. شاید بالای پنج جلسه صحبت شد. اگر حوصله کردید مراجعه کنید. سبب خیرش یکی از آقایان شدند. ایشان یک جمله‌ای گفتند و همین جمله ایشان سبب شد تا ببینم هنوز خیلی باید مبادی این مسائلی که هست را با بسط بیشتری توضیح بدهیم. و الا اگر همین‌طور هوش پایه‌محور بگوییم و جلو برویم، در اذهان مخلوط می‌شود و ذهن، مطالب مهم را مخلوط می‌کند. فرمایش ایشان سبب شد که این‌ها جدا شود.

این‌که در زیرساخت قضایای زبانی فکر چگونه صورت می‌گیرد، خودش چند سطح است. من حرفی ندارم که شما در مرحله‌ای از زیرساخت زبان -و نه گشتاره‌ای روساخت- یا گزاره‌ها یک جور پایه‌محوری را بیاورید. نظیر منطق گزاره‌ها و محمولات. همه این‌ها را الآن در هوش مصنوعی به کار می‌گیرند؛ « LLM» نوع اول به کار می‌گیرد. « LLM» الآن که این قدر تکرار می‌شود، از نوع دوم است. نوع اول چه بود؟ «Logic learning machine» بود؛ یعنی یادگیری ماشین منطقی؛ این روی استدلال است. پایه‌محوری منطق‌محور و استدلال‌محور است. اما « LLM» جدید، «Large Language Model» است؛ مدل زبانی بزرگ است که الآن از آن استفاده می‌کنند. ذیل جلسه 46 مباحثه، با این مدل زبانی بزرگ سؤال و جوابی کرده‌اند و آنجا گذاشته‌اند. من هم فی الجمله ویرایشی انجام داده‌ام. برای همین‌های

که صحبت شده، مثال‌هایی زده و خودش را توضیح داده است. الآن همین هوشی که ایشان با آن صحبت کرده‌اند همین « LLM» دومی است، یعنی مدل زبانی وسیع است. بیشتر مطالبی هم که می‌خواهم عرض کنم، مربوط به همین است.

بخش اول کلام این شد: در انسان‌ها و تاریخ آن‌ها، مؤلفه‌های متعددی داریم که برای انسان‌های بدون پیش‌فرض و منصف، و بلکه در آینده اگر ابزارها پیشرفته‌تر شد، برای کل بشری که چشم عقل دارد، می‌بینند که این از امتیازی اشراق انسان است. این برای بخشی از انسان است که از جای دیگر می‌آید. در جلسه قبل عرض کردم؛ اگر این رباط را پیشرفته کنند، در حیطه اطلاعاتی که دارد، خود آن بالدقه بین داده‌های دریافت شده از انواع سنسورهایی که به آن داده‌اند، با اطلاعات دریافت شده از اجزای تابعه‌ها و روله‌ها تفاوت می‌گذارد. خودش می‌فهمد؛ می‌فهمد که این، از سنسور آمده و من فکرش را نکرده‌ام و من استدلال نکرده‌ام. از سنسور آمده، یعنی مال من نیست و از بیرون آمده است. چنین چیزی برای عقل انسان هم هست. دستگاهش هم فراهم است. هر چه بیشتر روی آن کار کنید، یک علم حوزوی مم‌تّعی می‌شود که می‌تواند آن را ارائه دهد. یعنی به عقل کل بشر می‌گوید ببین این‌جا عقل تو از سنسور عقلانی گرفت. «sense» به‌معنای حس است؛ من از باب تشبیه معقول به محسوس می‌گویم. سنسور یعنی حسگر؛ آنچه که می‌بیند و می‌شنود. من این‌ها را به استعاره به کار می‌برم. عقل ما یک چیزهایی دارد که برای صغری-کبری کردن‌ها؛ همان‌طور که حاجی فرمودند «اعداده من الفکر»؛ معدات در عقل ما هست که آن معدات، صغری و کبری کردن است؛ انتقال از مجهول به معلوم است. اما حق آن است که «ان فاض من القدسی الصور»؛ فکر، فقط معد است و از آن‌جا می‌آید. یعنی چشم عقل می‌گوید این مطلبی که آمد از آن سنسور عقلانی وارد شد، نه از صغری-کبری کردن من و فکر خودم. وقتی دید، دیگر تمام است. این دیدن خیلی مهم است.

بازبینی #2
ایجاد شده 7 مه 2026 12:28:01 توسط ... .
به روزرسانی شده 7 مه 2026 12:57:42 توسط ... .